

Centrālās statistikas pārvaldes (Pārvalde) apsekojuma mērķis, tiesiskais pamatojums un iegūto datu izmantošana

“Darbaspēka apsekojums” (DSA)

- [Kāpēc nepieciešams sniegt datus un kādam nolūkam izmanto oficiālo statistiku?](#)
- [Kāds ir tiesiskais pamats oficiālās statistikas nodrošināšanai?](#)
- [Kur ir noteikts pienākums iesniegt datus?](#)
- [Vai Pārvalde izmanto administratīvajos datu avotos \(piemēram, valsts reģistros\) pieejamo informāciju?](#)
- [Kam ir jāiesniedz dati?](#)
- [Kur publicē oficiālo statistiku?](#)
- [Kas ir galvenie oficiālās statistikas lietotāji?](#)
- [Vai Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti?](#)
- [Vai Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu?](#)

Kāpēc nepieciešams sniegt datus un kādam nolūkam izmanto oficiālo statistiku?

Pārvalde lūdz iesniegt datus, lai nodrošinātu lietotāju vajadzības, kas definētas [Oficiālās statistikas programmas](#) pielikuma 1. punktā (Nacionālo kontu sistēma) un 15. punktā (Nodarbinātības statistika).

Darbaspēka apsekojuma galvenais mērķis ir iegūt informāciju par Latvijas iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti (nodarbinātību un bezdarbu), raksturot darbaspēku pēc dzimuma, vecuma, izglītības līmeņa, kā arī apkopot datus par saimnieciskās darbības veidiem, profesijām pašreizējā darbavietā (nodarbinātajiem) vai pēdējā darbavietā (bezdarbniekiem), kā arī citus rādītājus par darba tirgu.

Katru gadu darbaspēka apsekojumam tiek pievienots pielikums – modulis par kādu lietotāju pieprasītu, darba tirgum svarīgu vai aktuālu tēmu. 2023. gadā moduļa tēma ir pensija un dalība darba tirgū (veidlapa 2-DSA).

Apsekojuma datus Latvijas valsts institūcijas un starptautiskās organizācijas izmanto darba tirgus procesu analīzei.

Ekonomikas ministrija datus izmanto regulārajiem ziņojumiem par tautsaimniecības attīstību un darba tirgus attīstības prognozēm.

➤ Kāds ir tiesiskais pamats oficiālās statistikas nodrošināšanai?

Oficiālo statistiku nodrošina, lai izpildītu šādus tiesību aktus:

- [Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 10. oktobra Regulu \(ES\) Nr. 2019/1700](#), ar ko izveido vienotu ietvaru Eiropas statistikai par personām un mājsaimniecībām, kuras pamatā ir no izlasēm savākti dati individuālā līmenī, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 808/2004, (EK) Nr. 452/2008 un (EK) Nr. 1338/2008 un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1177/2003 un Padomes Regulu (EK) Nr. 577/98 (Dokuments attiecas uz EEZ);
- [Komisijas 2019. gada 16. decembra Īstenošanas regulu \(ES\) Nr. 2019/2240](#), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1700 precizē datu kopas tehniskos aspektus, nosaka informācijas nosūtīšanas tehniskos formātus un precizē kvalitātes ziņojumu detalizētu sagatavošanas kārtību un saturu par izlases apsekojuma organizēšanu darbaspēka jomā (Dokuments attiecas uz EEZ);
- [Komisijas 2019. gada 16. decembra Deleģēto regulu \(ES\) Nr. 2020/256](#), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1700 papildina, izveidojot daudzgadu mainīgo plānu (Dokuments attiecas uz EEZ);
- [Komisijas 2020. gada 5. novembra Īstenošanas regulu \(ES\) Nr. 2020/1642](#), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1700 precizē tehniskos aspektus attiecībā uz 2022. gada ad hoc temata "darba prasmes" un astoņu gadu mainīgo lielumu par "pensiju un dalību darba tirgū" datu kopu darbaspēka jomā (Dokuments attiecas uz EEZ).

➤ Kur ir noteikts pienākums iesniegt datus?

Pienākums iesniegt datus izriet no [Statistikas likuma 14. panta pirmās daļas](#), kurā noteikts, ka Pārvaldei ir tiesības pieprasīt, lai respondents sagatavo un sniedz datus par statistisko vienību, arī ierobežotas pieejamības informāciju, lai nodrošinātu oficiālo statistiku. Respondents statistikas iestādei tās noteiktajā termiņā, formā un apjomā sniedz patiesus datus. Pēc statistikas iestādes pieprasījuma respondents sniedz rakstveida vai mutvārdu paskaidrojumus par šiem datiem.

➤ Vai Pārvalde izmanto administratīvajos datu avotos (piemēram, valsts reģistros) pieejamo informāciju?

Oficiālās statistikas nodrošināšanai:

- Iedzīvotāju reģistra dati par respondentu: vārds, uzvārds, dzimšanas datums, personas kods, dzimums, vecums, ģimenes stāvoklis, radniecība, tautība, pilsonība, dzimšanas valsts.
- Valsts ieņēmumu dienesta (VID) dati no
 - iesniegtajiem darba devēju ziņojumiem:
 - par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma

nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu pārskata mēnesī;

- ziņas par darba ņēmējiem;
- sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju darba ienākumiem;
- no mikrouzņēmumu nodokļa deklarācijām:
 - par pašnodarbinātā vai iekšzemes darba ņēmēja pie darba devēja – ārvalstnieka vai ārvalstu darba ņēmēja pie darba devēja – ārvalstnieka valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām;
 - pilnā darba ņēmēju saraksta.
- Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) dati par reģistrēšanos NVA.
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) dati par bezdarbnieka pabalsta saņēmējiem.
- Pārvaldes apkopotā informācija par personu izglītības līmeni

Lai nodrošinātu telefoninterviju veikšanu, informāciju par respondenta vārdu un uzvārdu mēs iegūstam no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Fizisko personu reģistra saskaņā ar [Statistikas likumu](#), bet respondenta tālruna numuru saņemam attiecīgā apsekojuma veikšanai no valsts iestādēm (Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Valsts ieņēmumu dienesta, Ceļu satiksmes drošības direkcijas, Nacionālā veselības dienesta) saskaņā ar [Oficiālās statistikas programmu, Statistikas likumu un Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 23.¹ pantu](#) un elektronisko sakaru komersantiem, kas nodrošina publiskā mobilo telefonu tīkla darbību, saskaņā ar [Elektronisko sakaru likumu](#) un [Statistikas likumu](#).

Kam ir jāiesniedz dati?

- Latvijas pastāvīgie iedzīvotājiem, kas pārskata periodā dzīvo privātās māsaimniecībās un ir 15-89 gadus veci;
- Privātajām māsaimniecībām, kurās vismaz viens māsaimniecības loceklis pārskata periodā ir 15-89 gadus vecs Latvijas pastāvīgais iedzīvotājs.

Apsekojuma laikā tiek aptaujāti gandrīz 30 tūkstoši māsaimniecību un tiek iegūta informācija kā par visu māsaimniecību kopumā, tā arī par katru māsaimniecības loekli (katrā māsaimniecībā tiek aptaujātas visas personas, kuras dzīvo atlasītajā adresē neatkarīgi no personas deklarētās dzīvesvietas).

Katra izlasē iekļautā māsaimniecība tiek aptaujāta četras reizes ar dažu mēnešu intervālu, lai noskaidrotu, vai notikušas izmaiņas ekonomiskajā aktivitātē.

2023. gada moduļa par pensiju un dalību darba tirgū (veidlapa 2-DSA) jautājumi tiek uzdoti izlasē iekļautām 50 -74 gadus vecām personām (tikai pirmajā intervijas reizē visa gada laikā).

Darbaspēka apsekojums Latvijā pirmo reizi veikts 1995. gadā.

Izlases izveidošanas standarts:

- [Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 10. oktobra Regulas \(ES\) Nr. 2019/1700](#), ar ko izveido vienotu ietvaru Eiropas statistikai par

personām un mājsaimniecībām, kuras pamatā ir no izlasēm savākti dati individuālā līmenī, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 808/2004, (EK) Nr. 452/2008 un (EK) Nr. 1338/2008 un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1177/2003 un Padomes Regulu (EK) Nr. 577/98 (Dokuments attiecas uz EEZ) 3. un 12. pants, 1., 2. un 3. pielikums;

- [Komisijas 2019. gada 16. decembra Īstenošanas regulas \(ES\) Nr. 2019/2240](#), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1700 precizē datu kopas tehniskos aspektus, nosaka informācijas nosūtīšanas tehniskos formātus un precizē kvalitātes ziņojumu detalizētu sagatavošanas kārtību un saturu par izlases apsekojuma organizēšanu darbaspēka jomā (Dokuments attiecas uz EEZ) 4. un 6. pants;
- [Ministru kabineta 2016. gada 20. decembra noteikumi Nr. 812](#) "Oficiālās statistikas veidlapu paraugu apstiprināšanas un veidlapu aizpildīšanas un iesniegšanas noteikumi".

Kur publicē oficiālo statistiku?

Oficiālās statistikas portālā:

- [Ekonomiskā aktivitāte](#)
- [Nodarbinātība](#)
- [Bezdarbs](#)
- [Iedzīvotāju izglītības līmenis](#)

Eiropas Savienības Statistikas biroja (Eurostat) datubāzē:

- https://ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=lfsq
- https://ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=lfsa

Kas ir galvenie oficiālās statistikas lietotāji?

- [Ekonomikas ministrija](#)
- [Latvijas Banka](#)
- [Labklājības ministrija](#)
- Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija ([OECD](#))
- Eiropas Centrālā banka ([ECB](#))
- Starptautiskais Valūtas fonds ([IMF](#))
- Apvienoto Nāciju Organizācija ([UN](#)) un tās aģentūra
- Starptautiskā Darba organizācija ([ILO](#))

Vai Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti?

Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti. Pārvaldes nodarbinātajiem aizliegts izpaust datus un citu ierobežotas pieejamības informāciju, kas viņiem kļuvusi zināma, pildot dienesta vai darba pienākumus. Tas attiecas arī uz personām, kuras uz laiku ir iesaistītas oficiālās statistikas nodrošināšanā vai ar kurām izbeigtas darba vai dienesta tiesiskās attiecības.

Pārvalde veic nepieciešamās darbības, lai novērstu neatļautu piekļuvi datiem, to sagrozīšanu vai izplatīšanu, nejaušu vai neatļautu iznīcināšanu.

No respondentiem iegūtos datus izmanto oficiālās statistikas nodrošināšanai, tas nozīmē, ka datus, kas primāri iegūti statistikas nodrošināšanai, nedrīkst izmantot civilprocesā, administratīvajā procesā, kriminālprocesā vai komercdarbībā.

Vai Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu?

Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu.

Pārvalde pieprasa un apstrādā datus saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulas \(ES\) 2016/679](#) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK 6. panta 1. punkta c) un e) apakšpunktu un 89. panta 1. un 2. punktu normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildei vai sabiedrības interesēs.

Vairāk par informācijas drošību un datu aizsardzību var atrast Pārvaldes mājaslapā: <https://www.csp.gov.lv/lv/informacijas-drosiba-un-datu-aizsardziba>.